

Kadunud Laste Infotelefon 116 000

www.116000.ee

**Vabatahtlike võrgustik (inimeste kujulised ja
värvilised tähed)**

Kes on kadunud laps

... on kuni 18-aastat vana laps, kes on

- **kodust või hoolekandeesutusest ära jooksnud**
- **vanema(te) poolt röövitud**
- **kurjategijate poolt röövitud**
- **ära eksinud, vigastatud või muul moel kadunud**
- **kaduma läinud**
- **saatjata riiki sisserännanu**

Kadunud laps on ohus

uuringud näitavad

- **ka siis kui ta on ise kodust ära jooksnud**
- **tal on suurem risk saada vägivalla ohvriks,**
sealhulgas seksuaalse väärkohtlemise ohvriks
- **ärajooksmise põhjuseks võib olla tema suhtes toime pandud vägivald**
vägivallatsejaks võib sageli olla inimene, keda ta hästi teab, näiteks lähisugulane
- **ärajooksmise põhjuseks on tavaliselt mitme asjaolu koosmõju**
probleemid kodus, koolis, hoolekandetasutusse elama sattumise põhjused, haigus, seksuaalne väärkohtlemine, vägivald
- **võib tahtlikult või tahtmatult sattuda teistesse riikidesse**
võõras riigis on ohud veel suuremad

Kadunud laste infotelefon 116 000

See on

tasuta & anonüümne 24h

kõne salvestatakse

- **Euroopa ülene number**
- **telefoninumber ja selle nõustajad**
 - **selles numbril saab helistada kadunud laps ise**
 - *kes on eksinud või ise ära jooksnud*
 - *kes kavandab kodust või hoolekandeesutusest ära jooksmist*
 - **igaüks saab teatada kadunud või abi vajavast lapsest Eestis või mujal**
info edastatakse politseile
 - **saab küsida nõu ja esmast abi**
 - *juhiseid kadunud lapse juhtumi korral käitumiseks*
 - *kriisinõustamist ja emotsionaalset tuge*

Kadunud laste infotelefon 116 000

Vabatahtlike võrgustik

- kutsutud ellu infotelefon 116 000 poolt
 - asutatud 2014
-
- otsib kadunud lapsi
 - teeb koostööd politsega
 - teeb koostööd kadunud laste infotelefoniga 116 000

Vabatahtlike võrgustik

Tasuta abi osutav võrgustik

- **on maakondlik ja üleriigiline**
Igas maakonnas on võrgustike liikmeid nii organisatsioonidena kui ka üksikisikutena
- **maakondadel vabatahtlike juht**
koordineerib vabatahtlike tööd, on oma piirkonnas politsei kontaktisik maakonnas
- **teavitab kogukonda**
hoolitseb 116 000 tuntuse eest
- **teeb ennetustööd**
*kõigi ühiskonnaliikmete teadlikkus aitab hoida ära laste kadumist
ennetustöö teeb sihtrühma teadlikuks sellest abinumbrist
aitab kogukonnal märgata laste muresid ja õigeaegselt pakkuda abi
teavitab lapsi abikäest, kuhu võiks helistada oma või sõbra mure pärast*
- **tegutseb maakondlikult, riigiüleselt ja piiriüleselt**
- **tegutseb füüsilises kui ka virtuaalses ruumis**

Vabatahtlikke juhtiv koostööpartner

Eesti Politsei

Kadunud lapse juhtumi korral:

- **informeerib vabatahtlikke kadunud lapse juhtumist** - *vabatahtlike kontaktisiku kaudu*
- **annab vabatahtlikele tegutsemise juhtnöörid** - *tegutsetakse ainult nende järgi*
- **teavitab, millist koostööd ootab vabatahtlikelt** - *kasulik abi tihendab koostööd*
- **on avatud vabatahtlike ettepanekutele** - *kasulik ettepanek tihendab koostööd*
- **vabatahtlikud teavitavad politseid oma tegevustest** - *tihe infovahetus toob usaldust*

Vabatahtlike tegutsemine on piiratud politsei juhtnööride poolt.

Vabatahtlike juhtiv koostööpartner

Eesti Politsei

Vabatahtlike ennetus- ja teavitustöös:

- annab nõu
- osaleb ka vabatahtlike ennetus- ja teavitustöös
- annab vabatahtlikele tagasisidet

Vabatahtliku tegutsemisviisid pole piiratud politsei juhtnööridega. Vabatahtliku algatus ja aktiivsus on hädavajalikud.

Vabatahtlikke võrgustikku võivad kuuluda

Koolid ja nende õpilased Päästjad Erialaliidud Üksikisikud
Laulukoorid Mittetulundusühingud Äriettevõtted Sõpruskonnad Huviklubid
Vabatahtlikke organisatsioonid **Pangas töötavad vabatahtlikud** Punane Rist
Mootorratturite klubid Kaitseliit Facebooki kogukonnad Üliõpilasliidud Noortekeskused
Kaubanduskeskused **Sotsiaaltöötajad Mittetulundusühingute Liit koeraomanike**
klubid Jahimehed Kirik

Vabatahtlike võrgustikku kaasamine

Võrgustikus võivad olla ajutised ja püsivad liikmed

Liituma innustab

- **Kaasaja isiklik veendumus ja veenvus**
Inimesi huvitab teise inimese sisemaailm, väärtused ja uskumused, sest see ja teise inimese energia toidab nende väärtuseid ja uskumusi, laeb energiaga
- **Võrgustiku läbipaistvus ja selgus**
Võrgustiku sisemised suhted, organisatsioon ja info liikumine
- **Võimalus panustada ühiskonda ja kogukonda, teha midagi head või paremaks**
Vabatahtlik töö annab inimestele võimaluse tunda enda rolli ühiskonna kujundajana
- **Võimalus aidata lapsi**
Inimesed on valmis laste jaoks enam panustama kui täiskasvanute jaoks
- **Võimalus teha midagi uut - väljakutse**
Loo selleks reaalsed võimalused

Võrgustiku elujõulisus

... sõltub

- **Eestvedajate olemasolu ja nende koostöö**
- **Ühtne eesmärk ja visioon tulevikust**
- **Organisatsioon on selgus kõigi liikmete jaoks**
- **Kas üksteisest hoolitakse**

See ei sünni muidu kui

- **regulaarselt omavahel vajalikke teemasid arutades**
- **olulist dokumenteerides**

Kui lähed värbama võrgustikku soovitusel vabatahtlikelt

Tutvusta

1. ennast
2. miks sina oled motiveeritud selles võrgustikus osalma? Miks sa usud sellesse?
3. kes on kadunud laps - *definiitsioon*
4. infotelefoni, selle võimalusi ja selle rahvusvahelist haaret võimalused
5. võrgusiku eesmärged: ennetus ja abi
6. piirkonna sarnaseid ettevõtmisi ja too esile erinevus neist ning koostöö nendega
7. jaga tutvustavat või teavitavat materjali, viita kodulehele
8. Aruta, mida võrgustik ootab või mis on teise poole nägemus koostööst

Võrgustiku liikme ind ripub

..... sellest, kas

- ta ise usub sellesse ettevõtmisse
- ta usub, et teeb midagi head
- tal on organisatsiooni kuulumise tunne
- kas selles organisatsioonis on hea olla

Seepärast kaasa võrgustiku liikmeid:

- ennetusüritusel koolis või lasteaias
- infotelefoni tutvustamisele
- võrgustikku värbamisel
- arutlustesse

Traumaatiline kriis

Traumaatiline kriis on see kui

- inimene kogeb reaalselt või kujutletavat ohtu, kaotust, surma, vägivalda jne
- kaasneb ülitugev hirm ja äärmine abitusetunne
- turvatunne on oluliselt häiritud
- puudub oskus, valmisolek, kogemus sellega toime tulla või isegi aru saada

Traumaatilise kriisi tunnusteks on see, et juhtunu

- oli ettearvamatu
- puudub kontroll selle üle
- ohustab elu põhiväärtuseid
- muudab inimese elu

Kriisi sattunud lapse eest hoolitsemine

Kui oled lapsega koos lühikest aega

- Sinu ja iga lapsega suhtleva inimese ülesanne on taastada tema turvatunne
- Last ei või jätta üksi
- Paku ise hoolt kuni politsei või lähedased tulevad - vaata, et tal külm ei oleks, paku sooja jooki, vasta ausalt tema küsimustele.
- Julgelt võib pakkuda ka füüsilist lähedust: väiksemad lapsed saab võtta sülle, suuremaid embuses hoida.
- Normaliseeri lapse kõiki reaktsioone ja tundeid - „see, et sa praegu värised, on loomulik, see on väga raske hetk“, „ma mõistan sinu viha ja see on normaalne, et sa nii tunned“ jne.
- Kui laps on saanud surmateate, ära jäta teda üksi ega saadeta üksi koju, tuleb leida keegi, kes hoolitseks lapse eest.

Kriisi sattunud lapsega suhtlemine

Juhtunust räägivad lapsele ennekõike tema lähedased, õpetaja ja politsei.

Kui laps küsib sinult, vabatahtlikult, juhtunu kohta

- Info peab olema eakohane
- Seletused kergesti mõistetavad
- Vasta lapse küsimustele ja mitte rohkem
- Räägi ausalt ja ära varja tõde
- Fraase stiilis „kõik saab korda“ või „aeg parandab haavad“ ei tohi kasutada

Laste vahetud kriisireaktsioonid

Võivad olla väga erinevad, kuid kõik need on normaalsed

- šokk, kahtlus, eitamine - “See pole tõsi!”, juhtunu tegelikku tähendust lapse ei suuda mõista või tõrjub seda
- reaktsioon - tugevad tunded, somaatilised reaktsioonid, agressioon
- hirm ja vastupanu - “Ära räägi sellest!”, segadus asjaoluga, millega toimetuleku oskus puudub
- apaatia ja tundelu halvatus - ükskõiksus, tundetus, tunded avalduvad hiljem ja see on normaalne
- kõik jätkub endist viisi - kas võin nüüd mängima minna? sõprade juurde?

Noorukite kriisireaktsioonid

- abitus, irreaalsuse tunne
- suhtlemisest kõrvalehoidmine,
- isolatsioon
- huvipuudus
- hirm ja hämmeldus
- võimetus selgelt mõelda
- mäluhäired
- emotsioonide kõikumine
- surmahirm
- keeldumine argirutiinide järgimisest
- jne

Lapse vahetu kriisireaktsiooni korral

Kui lapse juurde pole veel saanud lähedased või politsei

- Loo rahulik, turvalisust tekitav õhkkond
- Kanna lapse eest hoolt ja näidatakse tema suhtes mõistmist
- Mõista ja aktsepteeri lapse reageeringuid
- Kuula ära lapse jutud, ära räägi oma kogemustest
- Väldi tühje sõnu ning liigseid lubadusi
- Ole rahulikult olemas - ära jäta üksi
- Räägi lapsele, mis on juhtunud ja mis järgnevalt juhtub
- Kui on sobiv olukord, on hea jagada lapsega natuke ka enda mõtteid

Eetikast

kadunud lapse juhtumi korral

- **ole ettevaatlik igasuguse info jagamisel**
 - nii meediale kui teistele
 - kooskõlasta info jagamine politseiga
 - ära tee haiget ja hooli
- **pildistamine või videosalvestus**
 - on põhjendatud ainult siis, kui see aitab leida kadunud last
 - materjali levitatakse ainult kokkuleppel politseiga
 - muudel juhtudel ära tee pilte ega videosid